

L

Volgnummer van de kamer 109
Datum van uitspraak 26/06/2017
Rolnummer 16/2291/A
Repertoriumnummer 2017/ 7770

109

109

17

AFSGRIFT
.....
(vrij: art. 280, 2°
Wb. registratie)
(C.W., art. 792-1030)

Niet aan te bieden aan de ontvanger

BKA

NEDERLANDSTALIGE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG BRUSSEL

Vonnis

Kortgeding kamer
Als in kort geding --artikel 29 Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkedkansen- en gelijkebehandelingsbeleid; Decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Aangeboden op
Niet te registreren

Bijlagen:

- Vonnis op tegenspraak
- Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid;
- Als in kort geding – -artikel 29 Decreet van 10 juli 2008.
- Decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

In zake van:

1. Juffrouw Anaïs [redacted] vertegenwoordigd door haar wettelijke vertegenwoordigers, [redacted] en [redacted] met woonplaats te [redacted] die keuze van woonplaats doet ten kantore van haar raadsliden te 2018 Antwerpen, Grotehondstraat 14,

Eerste eisende partij,

2. Juffrouw Freya [redacted] vertegenwoordigd door haar wettelijke vertegenwoordigers, [redacted] en [redacted] met woonplaats te [redacted] die keuze van woonplaats doet ten kantore van haar raadsliden te 2018 Antwerpen, Grotehondstraat 14,

Tweede eisende partij,

3. De heer Laurens [redacted] met woonplaats te [redacted] die keuze van woonplaats doet ten kantore van haar raadsliden te 2018 Antwerpen, Grotehondstraat 14,

Derde eisende partij,

Allen vertegenwoordigd door meester Joos ROETS, meester Elke CLOOTS en meester Stefan SOTTIAUX, advocaten te 2018 Antwerpen, Grotehondstraat 14;

Tegen:

De VLAAMSE GEMEENSCHAP, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming, met burelen te 1210 Brussel, Koning Albert II laan 15,

Verwerende partij,

Vertegenwoordigd door meester Stijn BUTENAERTS, advocaat te 1080 BRUSSEL, Leopold II laan 180;

In dit geding werd geconcludeerd en gepleit in het Nederlands ter openbare zitting van 26 april 2017

Na beraad spreekt de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel volgend bevelschrift uit:

Gezien:

- Het verzoekschrift tot staking neergelegd ter griffie op 10.06.2016,
- De beschikking artikel 747 dd. 20.06.2016
- De conclusie en syntheseconclusie van eisende partijen neergelegd ter griffie op 21.12.2016 en 21.02.2017;
- De conclusies, aanvullende conclusies en syntheseconclusies van verwerende partij neergelegd ter griffie op 20.09.2016, 22.09.2016, 25.01.2017 en 21.03.2017;
- De stukken van partijen neergelegd ter zitting op 26.04.2017;

Gehoord het mondeling advies van de heer Wim VERBELEN, substituut – procureur des Konings, tijdens de openbare zitting van 26 april 2017;

De rechtbank heeft de middelen en conclusies van partijen gehoord tijdens de openbare zitting van 26 april 2017;

1. Relevante feiten en voorgaanden:

1.1. Algemeen:

Het bestaande Vlaamse onderwijsaanbod voor blinde en slechtziende kinderen valt uiteen in twee hoofdvarianten:

- Enerzijds lopen blinde en slechtziende kinderen school in het buitengewoon onderwijs "type 6."
- Anderzijds kiest een toenemend aantal ouders voor de integratie van hun blinde en slechtziende kinderen in het 'gewoon' onderwijs. Dit is, onder bepaalde voorwaarden, mogelijk in het kader van het door de decreetgever gestimuleerde Geïntegreerd Onderwijs (GON): een samenwerkingsverband tussen het gewoon en het buitengewoon basisonderwijs.

Het buitengewoon onderwijs verstrekt, op grond van een pedagogisch project, aangepast onderwijs, opvoeding, verzorging en therapie aan leerlingen waarvan de totale persoonlijkheidsontwikkeling, niet of onvoldoende door het gewoon onderwijs verzekerd kan worden. Deze onderwijsvorm voorziet in kleuter-, lager- en secundair onderwijs.

Sinds het begin van de jaren '80 kunnen blinde en slechtziende leerlingen namelijk worden ingeschreven in het geïntegreerd onderwijs (GON). Dit samenwerkingsverband tussen gewone scholen en scholen uit het bijzonder onderwijs laat toe dat GON-leerlingen naar een gewone school gaan met bijkomende begeleiding vanuit het buitengewoon onderwijs.

De GON-begeleiding betekent dat de leerling, afhankelijk van diens graad van visuele handicap, gedurende een aantal toegekende uren per week extra begeleiding krijgt van een GON-begeleider zoals een leerkracht, orthopedagoog, logopedist, psycholoog, of andere.

Aangezien de GON-begeleiders verbonden zijn aan een school van het buitengewoon onderwijs type 6, hebben zij in principe een uitgebreide ervaring met het onderwijzen en begeleiden van blinde en slechtziende leerlingen. De GON-begeleider ondersteunt in de eerste plaats de leerling, maar heeft daarnaast ook nog een aantal andere taken, zoals het geven van de nodige informatie aan de leerkrachten, directie en medeleerlingen van de gewone school.

Voor de leerlingen die volledig en permanent geïntegreerd zijn in het gewoon onderwijs gelden, qua studiebekrachtiging, dezelfde bepalingen als voor de andere leerlingen die school lopen in gewoon onderwijs. Dergelijke blinde en slechtziende leerlingen hebben dus de mogelijkheid om een regulier diploma secundair onderwijs te behalen, dat toegang geeft tot het hoger onderwijs.

Het aantal normaal begaafde blinde en slechtzienende leerlingen in de zogenaamde blindenscholen van het buitengewoon onderwijs, is sinds de introductie van het geïntegreerd onderwijs zeer sterk afgenomen, met een corresponderende toename tot gevolg van het aantal normaal begaafde blinde en slechtzienende leerlingen dat met GON-ondersteuning les volgt in het gewoon onderwijs.

1.2. Situatie van de verzoekende partijen; Anaïs [REDACTED]

Juffrouw Anaïs [REDACTED] is geboren op [REDACTED] 2007 te Brugge, bijna 10 jaar oud en is zeer ernstig slechtzienend. Ze heeft een restvisus tussen 1/60 en 1/100 in vergelijking met een standaard gezichtsvermogen. Ze kijkt ook nooit met beide ogen samen, maar gebruikt afwisselend het temporele veld van één oog. Om te lezen is ze volledig aangewezen op braille.

Zij is ruim normaal begaafd wat verbale mogelijkheden betreft. Bij de schoolrijpheidstest 'rekenvoorwaarden,' ontwikkeld door de Vlaamse GON-begeleiders, kwam ze tot een eindscore van 9,4/10. Wat taal oefeningen betreft, kan ze de haar aangeleerde brailleletters vlot inpassen in woorden. Anaïs rijmt vlot en graag, kan goed een verhaal navertellen en heeft heel veel interesse voor verhalen en liedjes.

Anaïs doorliep het gewone kleuteronderwijs in de Koning Boudewijnschool te Oostkamp (schooljaren 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013) in dezelfde klasgroep, met GON-begeleiding.

In september 2013 (schooljaar 2013-2014) ging Anaïs over naar het eerste leerjaar. Ondanks haar normale begaafdheid, moest Anaïs echter daarbij haar school voor gewoon onderwijs (Koning Boudewijnschool) verlaten, en overgaan naar het Buitengewoon Onderwijs type 6. Volgens eisers kwam dit door een gebrek aan GON- begeleiding.

Anaïs volgde in de schooljaren 2013-2014 en 2014-2015 les in de school voor buitengewoon basisonderwijs type 6 Spermalie te Brugge.

In september 2015 (schooljaar 2015-2016) keerde zij terug naar het gewoon onderwijs ([REDACTED]). De eerdere overgang naar het buitengewoon onderwijs zorgde voor een emotionele- en leerachterstand, waardoor ze er het tweede leerjaar overdoet.

Gelet op haar zware visuele handicap - ze is aangewezen op braille - kreeg Anaïs gedurende haar kleuterjaren in het gewoon kleuteronderwijs al GON-begeleiding. Vanwege haar ernstige slechtzienendheid ontving Anaïs de standaard GON-begeleiding van 4 lestijden van 50 minuten per week per jaar. De school voor buitengewoon onderwijs van waaruit Anaïs haar GON-

begeleiding ontving, [REDACTED] vulde het GON-pakket van Anaïs in de derde kleuterklas aan met 2 extra lestijden GON-begeleiding per week. Deze extra uren of 'uitbreidingsuren' worden op individuele basis van de begeleidende school voor buitengewoon onderwijs uit het globale GON-pakket gepuurd bij zeer ernstige tekorten in ondersteuning. Volgens eisers betekent dit dat andere kinderen met recht op GON- ondersteuning in evenredige mate minder uren krijgen.

In totaal beschikte Anaïs in het derde kleuterklasje dus over 6 lestijden GON-ondersteuning.

1.3. Situatie van de verzoekende partijen: Freya [REDACTED]

Juffrouw Freya [REDACTED] is geboren op [REDACTED] 2002 te Jette, en is thans 15 jaar oud. Zij heeft albinisme en is daardoor sinds haar geboorte ernstig slechtziend. Sinds december 2013 is Freya's gezichtsvermogen, meer bepaald de gezichtsscherpte, bovendien onverwachts op een zeer korte tijd nog drastisch verminderd. Het gezichtsveld is zich sindsdien wel langzaam aan het herstellen. Het middenveld van haar gezichtsveld is langzaam terug groter geworden, doch Freya ziet nog altijd onscherp en door een 'cilinder'.

Freya blijft dus zwaar slechtziend. Haar visus bedraagt 1/20 en in haar rechteroog zelfs minder dan 1/20.

Freya is bovengemiddeld begaafd. Ze begon een jaar vroeger met school en behaalt meer dan gemiddelde resultaten hoewel ze een jaartje jonger is dan haar klasgenoten.

Freya is een vrolijk en levenslustig kind. Ze is buiten school nog actief in een toneelgroep, speelt piano, gitaar en volgde lessen muziekcultuur. Ze is ook verbaal erg sterk. Een in albinisme gespecialiseerde arts verklaarde aan Freya's ouders dat Freya van al zijn patiënten de albino is die het slechtste ziet, maar niettemin het meeste kan.

In het schooljaar 2013-2014 ving Freya aan met het eerste middelbaar ASO in het [REDACTED] te [REDACTED]. In december 2013 kon zij niet deelnemen aan de examenreeks van het eerste semester, door haar zeer snelle en ernstige visusdaling. In de eerste week van januari 2013 werd zij opgenomen in het Universitair Ziekenhuis van Brussel voor onderzoek.

Freya slaagde er niettemin in om haar schooljaar 2013-2014 met succes te voleindigen, mede dankzij de intensieve ondersteuning die zij ontving van haar GON-begeleider en de tijdelijke wekelijkse begeleiding van 8 uur door een student- stagiair orthopedagogie.

In het schooljaar 2014-2015 ging Freya over naar het tweede middelbaar ASO in [redacted] waar ze op het einde van het schooljaar een A-attest behaalde. De klassenraad benadrukte in deze context evenwel twijfels te hebben over de slaagkansen van Freya in het derde jaar op deze school. De klassenraad adviseerde daarom dat Freya, gezien haar persoonlijke situatie, de studierichting Economie best niet zou kiezen en dat ze best zou overgaan naar een school met specifieke aanpassingen voor slechtziende kinderen.

In het schooljaar 2015-2016 zijn haar resultaten terug beter, maar er wordt terecht gevreesd dat de twijfels van de klassenraad alsnog bewaarheid zouden worden, zodra de leerstof complexer wordt, en Freya niet meer autonoom zal kunnen bijbenen wegens een gebrek aan ondersteuning.

Op grond van de omzendbrief geïntegreerd onderwijs heeft Freya - omwille van haar ernstige slechtziendheid per jaar recht op een officieel ondersteuningspakket van 4 uren GON-begeleiding per week.

De GON-school gebruikt dit pakket vaak niet enkel voor GON-begeleiding, maar soms noodgedwongen ook voor coördinatie, het ontwikkelen van opleidingen, en dergelijke. Uitzonderlijk - zoals in het geval van Freya - worden de 4 GON-uren wel volledig aan de leerling toegekend.

Naast de GON-ondersteuning maakt Freya ook gebruik van gedigitaliseerde pdf-versies van haar schoolboeken. Deze digitale versies worden telkens zo snel mogelijk, aan het einde van elk schooljaar, bij ADIBib aangevraagd voor het komende jaar, op basis van een boekenlijst aangeleverd door de school. Een deel van deze boeken is effectief bij de aanvang van het schooljaar ter beschikking voor gebruik op de Ipad. Een essentieel aantal leerboeken is echter telkens pas verschillende weken later ter beschikking. In het schooljaar 2014-2015 betrof dit de boeken FOCUS (Nederlands), JANUS 2 (Geschiedenis), VBTL getallenleer, VBTL meetkunde (beiden wiskunde) en Techniek Katern D. In het schooljaar 2015-2016 waren er minder problemen met het verkrijgen van de ADIBib-boeken. Dit betekende voor Freya dat ze de lessen van deze cursussen in het schooljaar 2014-2015 gedurende de eerste weken moest volgen zonder lesmateriaal, waardoor ze bij het begin van het schooljaar een achterstand opbouwde. In het huidig schooljaar hebben de ouders van Freya moeilijkheden bij het verkrijgen van de ingevulde ADIBIB-boeken. Ze zijn hiervoor afhankelijk van de leerkrachten en van de uitgeverijen.

1.4. Situatie van de verzoekende partijen: Laurens [redacted]

De heer Laurens [redacted] is geboren op [redacted] 1999 te [redacted] n is thans 17 jaar oud. Hij is sinds zijn geboorte ernstig slechtziend en aangewezen op

braille. Zijn restvisus is 1/24 binoculair veraf, en verwaarloosbaar dichtbij: op minder dan 5 cm kan hij iets waarnemen met één oog.

De heer Laurens [REDACTED] gebruikt deze zeer beperkte restvisus Laurens als aanvulling bij het stoklopen. Hij ziet bijvoorbeeld de contouren van een bushokje, hij heeft een idee van de hoogte van de gebouwen, maar hij ziet geen hindernissen op het voetpad. Hij heeft op gekende wegen zijn stok nodig, en begeleiding op ongekende plaatsen. Laurens is uitgesproken lichtschuw. Wel kan hij tactief fijn en doelgericht informatie waarnemen en verwerken.

Laurens beschikt over een gemiddelde algemene intelligentie (IQ 108). Hij drukt zich verbaal goed uit en is sterk in opdrachten die beroep doen op ruimtelijk verbeeldingsvermogen. Zijn studieresultaten gedurende het vorige schooljaar bedroegen gemiddeld 70%.

Laurens doorliep het kleuteronderwijs en de eerste vijf leerjaren van het lager onderwijs in de school voor gewoon onderwijs [REDACTED] in [REDACTED] met 4 uren 'officiële' GON- ondersteuning per week over alle schooljaren.

Deze GON-ondersteuning zou in het lager onderwijs op een gegeven moment onvoldoende geweest zijn om Laurens goed te kunnen voorbereiden op het secundair. De achterstand die hij opbouwde werd te groot. Vanaf het vierde leerjaar (2008-2009) ervoer Laurens moeite met wiskunde, ook vanwege het sterk visuele karakter ervan. In het vijfde leerjaar (2009-2010) werden de moeilijkheden voor wiskunde bij gebrek aan voldoende ondersteuning groter en werd het door toenemend pestgedrag vanwege zijn achterstand voor Laurens ook emotioneel bijzonder zwaar.

Vanwege de opgelopen achterstand en het voortdurende gebrek aan ondersteuning stapte Laurens noodgedwongen over naar [REDACTED] een school voor buitengewoon onderwijs type 6. Daar bereidde hij zich gedurende twee jaar (2010-2012) voor op het secundair onderwijs. Door zijn achterstand opgelopen in het gewoon onderwijs, moest hij zijn vijfde leerjaar overdoen.

Na het zesde leerjaar werd Laurens ingeschreven in het eerste jaar A van de middelbare school van [REDACTED] (schooljaar 2012-2013). Hier bleek de inhoudelijke ontoereikendheid van het buitengewoon onderwijs: waar Laurens na 2 jaar buitengewoon onderwijs geen getuigschrift basisonderwijs had gekregen, werd het hem wel uitgereikt na zijn eerste jaar secundair onderwijs, mede dankzij de aanzienlijke extra privé-ondersteuning (cf. infra) die zijn ouders nu voorzagen om het tekort aan GON-begeleiding zoveel mogelijk te compenseren.

Laurens beëindigde aldus het 1e leerjaar A met succes dankzij de goede ondersteuning van zowel leerkrachten, GON-begeleider als privébegeleider die een aantal GON-taken overnam.

Ook het tweede jaar middelbaar (2013-2014) volmaakte Laurens met succes in de studierichting sociaal technische vorming

Laurens wilde voortgaan in de richting Handel-Talen, die binnen [REDACTED] niet wordt aangeboden. Met zijn ouders, GON-begeleider en privébegeleider ging hij in de loop van het tweede middelbaar volop op zoek naar een andere gewone school secundair onderwijs, die Laurens wilde integreren. Zij stellen dat vele scholen ondanks hun principiële bereidheid om Laurens toe te laten, de boot toch afhielden omdat ze met beperkte GON-ondersteuning vonden dat ze in hun werking te zwaar belast zouden worden.

Na 7 scholen aangesproken te hebben, kon Laurens zich uiteindelijk inschrijven in de richting Humane Wetenschappen van het [REDACTED]

Ondanks de zeer visuele aard van veel vakken, behaalde Laurens in het schooljaar 2014-2015 gemiddeld 70 %, met tekorten voor biologie en aardrijkskunde. In het schooljaar 2015-2016 behaalde Laurens met Kerst een lager resultaat van 65,5%, met drie examentekorten. Door een tekort aan ondersteuning zou hij vrijgesteld zijn van enkele vakken. Deze vrijstelling heeft evenwel tot gevolg dat Laurens een heleboel leerstof mist, hetgeen zijn toekomstige onderwijskansen en perspectieven hypothekeert.

Op grond van de omzendbrief geïntegreerd onderwijs heeft Laurens - omwille van zijn ernstige slechtziendheid (visus minder dan 1/10) per jaar recht op een officieel ondersteuningspakket van 4 lessen GON-begeleiding per week. Ook in het geval van Laurens worden de 4 GON-uren wel volledig aan de leerling toegekend.

De school voor buitengewoon onderwijs van waaruit Laurens GON-begeleiding ontvangt ([REDACTED]), vulde het GON-pakket van Laurens in het schooljaar 2014-2015 aan met 2 extra lestijden GON-begeleiding per week. In totaal beschikte Laurens dus over 6 lestijden GON-ondersteuning per week. In het schooljaar 2015-2016 is hier nog een derde 'uitbreidingsuur' aan toegevoegd, waardoor Laurens thans over 7 lestijden GON-ondersteuning beschikt.

Naast de GON-ondersteuning maakt Laurens ook gebruik van specifiek lesmateriaal. Om volwaardig aan het leerproces te kunnen deelnemen moet het lesmateriaal voor blinde of zwaar slechtziende leerlingen zoals Laurens omgezet worden naar een vorm die voor hen toegankelijk is. Zo moeten alle boeken en lesmateriaal omgezet worden in 'word' en moeten figuren en

schema's worden omgezet in zwelpapier met braille. De financiering van deze omzettingen gebeurt door de Vlaamse Overheid. Daartoe moet een dossier ter goedkeuring worden ingediend volgens een welbepaalde procedure, geregeld in de Omzendbrief Omzettingen. Deze procedure is volgens eisers erg omslachtig en onvoldoende transparant. De aanvraag tot financiering van omzettingen is bijvoorbeeld maar mogelijk van zodra de school de boekenlijst voor het nieuwe schooljaar definitief bepaald heeft. Dit gebeurt steeds in de loop van het derde trimester. De goedkeuring, door de Vlaamse Overheid (AgODi), van de omzettingen komt dan volgens eisers stelselmatig veel te laat. De goedkeuring voor de omzettingen van Laurens' lesmateriaal in het schooljaar 2013-2014 kwam er - ondanks de indiening van de aanvraag in juni pas op 24 oktober 2013. Tijdens de twee navolgende schooljaren (2014-2015 en 2015-2016) werden de aanvragen eveneens in juni ingediend, en werd de toelating die keren nipt op tijd verkregen. De vrees blijft evenwel bestaan dat deze tijdige goedkeuringen helemaal geen systematisch gegeven zijn.

2. Vorderingen van de partijen.

Thans vragen juffrouw Anaïs [REDACTED] vertegenwoordigd door haar wettelijke vertegenwoordigers, mevrouw [REDACTED] en de heer [REDACTED] juffrouw Freya [REDACTED] vertegenwoordigd door haar wettelijke vertegenwoordigers, mevrouw [REDACTED] en de heer [REDACTED]

en de heer Laurens [REDACTED] aan de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, zetelend zoals in kortgeding, om hun vordering ontvankelijk en gegrond te verklaren;

- Voor recht te zeggen dat de gestandaardiseerde toekenning, door de verwerende partij aan de eisende partijen, van slechts 4 uren GON-begeleiding per week - met oog op de volledige integratie van eisende partijen in het gewoon onderwijs - een weigering uitmaakt van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap;

- Minstens voor recht te zeggen dat het globale gebrek aan GON-ondersteuning, toegekend aan de eisende partijen, een weigering uitmaakt van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap;

- Voor recht te zeggen dat de weigering, in hoofde van de Vlaamse Gemeenschap, om tijdig afdoende speciale onderwijsleermiddelen, te weten omzettingen van hun schoolboeken naar braille, te verlenen aan derde eisende partij om te voorzien in zijn minimale pedagogische noden in het geïntegreerd onderwijs, een weigering uitmaakt van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap;

- Dientengevolge aan de Vlaamse Gemeenschap de staking te bevelen van de voornoemde weigering van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap, en dit onder verbeurte van een dwangsom;

- Dientengevolge aan de verwerende partij te bevelen om, binnen een maand na de betekening van het vonnis voor wat betreft het huidige schooljaar 2015-2016, alsook tegen 1 september 2016 voor wat betreft het komende schooljaar 2016-2017 en tegen 1 september 2017 voor wat betreft het navolgende schooljaar 2017-2018, een GON-pakket toe te kennen aan de eisende partijen, dat tegemoet komt aan hun pedagogische noden, zijnde:

- een pakket van (minimum) gemiddeld 17 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor eerste eisende partij (Anais ██████████);
- een pakket van (minimum) gemiddeld 10 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor tweede eisende partij (Freya ██████████);
- een pakket van (minimum) gemiddeld 13 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor de derde eisende partij (Laurens ██████████).

En dit, onder verbeurte van een dwangsom van € 250,00 per dag vertraging ten bate van elk van de eisende partijen ten aanzien van wie het bevel niet zou worden nagekomen;

- Dientengevolge aan de verwerende partij te bevelen om tegen het schooljaar 2016-2017, alsook de navolgende schooljaren, de huidige aanvraagprocedure voor omzettingen van het schoolmateriaal naar braille zodanig aan te passen dat de derde eisende partij (Laurens ██████████) de omzettingen, die worden gevraagd voor het schooljaar 2016-2017 en de navolgende schooljaren, ten laatste telkens op 1 augustus vóór de aanvang van het schooljaar ontvangt, en dit, onder verbeurte van een dwangsom van € 2.500;

- De verwerende partij, overeenkomstig artikel 28, § 2, 2° van het Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid, te veroordelen tot het betalen van de forfaitaire schadevergoeding voor morele schade, vastgesteld op € 650 per eisende partij;

- De verwerende partij te veroordelen tot de kosten van het geding, m.i.v. de rechtsplegingsvergoeding, dewelke langs de zijde van eisende partij wordt begroot op het basisbedrag van € 1440.

Van haar kant vraagt de VLAAMSE GEMEENSCHAP, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming, om de vordering van eisende partijen onontvankelijk, minstens ongegrond te verklaren.

Dienvolgens eisende partijen te veroordelen tot betaling van de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van 1.440,00 EUR.

3. Beoordeling:

3.1. Artikel 29 van het Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkemans- en gelijkebehandelingsbeleid bepaalt ondermeer, wat de procedure betreft:

“Art. 29. § 1. Op verzoek van de persoon die meent het slachtoffer te zijn van discriminatie of op verzoek van een van de organen, verenigingen of organisaties, vermeld in artikelen 40 en 41, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, naargelang van de aard van de daad, de voorzitter van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende daad waardoor de bepalingen van dit decreet worden overtreden en beveelt hij de staking ervan.

De voorzitter van de rechtbank kan de opheffing van de staking bevelen zodra bewezen is dat een einde is gemaakt aan de overtreding.

§ 2. Op verzoek van het slachtoffer kan de voorzitter van de rechtbank de forfaitaire schadevergoeding, vermeld in artikel 28, § 2, aan het slachtoffer toekennen.

(...)

§ 4. De vordering wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding. Ze wordt ingesteld bij verzoekschrift, dat in vier exemplaren wordt neergelegd op de griffie van de bevoegde rechtbank of bij een ter post aangetekende brief verzonden aan die griffie.

Het verzoekschrift vermeldt de volgende gegevens :

(...)

Het vonnis is uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande enig rechtsmiddel en zonder enige zekerheidsstelling. Het wordt door de griffier van de rechtbank onverwijld meegedeeld aan alle partijen en aan de procureur des Konings.”

Op grond van artikel 27 kan de voorzitter, zetelende als in kort geding, bepaalde nietigheden uitspreken:

“ Art. 27. § 1. De bepalingen die strijdig zijn met dit decreet en de bepalingen volgens welke een of meer contracterende partijen bij voorbaat afzien van de rechten die door dit decreet gewaarborgd worden, zijn nietig.

§ 2. Onder bepalingen in de zin van § 1 worden verstaan, bestuursrechtelijke bepalingen, bepalingen, opgenomen in individuele of collectieve overeenkomsten of reglementen, en de bepalingen, opgenomen in eenzijdig uitgevaardigde documenten.

Bovendien voorziet artikel 36 § 1 in bepaalde gevallen een omkering van de bewijslast:

"Art. 36. § 1. Als een persoon of een van de instellingen, organen of verenigingen, vermeld in artikelen 40 en 41, in een burgerrechtelijke procedure voor een bevoegd gerecht de schending inroept van dit decreet en feiten aanvoert die het bestaan van een discriminatie kunnen doen vermoeden, valt de bewijslast dat er geen discriminatie is, ten laste van de verweerder."

Het discriminatieverbod geldt zowel voor de overheidssector als de voor particuliere sector, met inbegrip van de overheidsinstanties en slaat op elke vorm van discriminatie met betrekking tot een lijst van 8 aangelegenheden, waaronder het onderwijs:

"Art. 20. Binnen de grenzen van de aan de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest toegewezen bevoegdheden is elke vorm van discriminatie verboden, zowel in de overheidssector, als in de particuliere sector, met inbegrip van overheidsinstanties, met betrekking tot:

(...)

5° het onderwijs;

(...)"

Artikel 15 van het decreet somt de verschillende verschijningsvormen van discriminatie op, en de daarop volgende artikelen verklaren de gebruikte termen::

"Afdeling I. - Vormen van discriminatie.

Art. 15. Tenzij anders is vermeld, wordt in dit decreet onder discriminatie verstaan :

1° directe discriminatie;

2° indirecte discriminatie;

3° intimidatie;

4° seksuele intimidatie;

5° opdracht geven tot discrimineren;

6° het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap.

Art. 16. § 1. Er is sprake van directe discriminatie als iemand minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld, op grond van een of meer, werkelijke of vermeende, eigen of bij associatie toegekende, beschermde kenmerken, tenzij die ongunstige behandeling objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn.

§ 2. Er is sprake van indirecte discriminatie als een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handwijze personen met een

werkelijk of vermeend, eigen of bij associatie toegekend beschermd kenmerk in vergelijking met andere personen kan benadelen, tenzij :

- die bepaling, maatstaf of handelswijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn;
- in het geval van indirect onderscheid op grond van een handicap aangetoond wordt dat geen redelijke aanpassingen getroffen kunnen worden.

(...)

Art. 19. Er is sprake van het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap als aanpassingen worden geweigerd die geen onevenredige belasting betekenen, of waarvan de belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen. Als aanpassing wordt beschouwd, elke concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap neutraliseert."

3.2. Eisers steunen zich ook op artikel 24 van het VN- Verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap. België ratificeerde dit verdrag en het bijkomende facultatieve protocol op 2 juli 2009 en het verdrag trad op 1 augustus 2009 in werking in de Belgische rechtsorde. Het artikel 24 waar eisers zich op steunen, bepaalt ondermeer:

"Art. 24. Onderwijs

1. De Staten die Partij zijn erkennen het recht van personen met een handicap op onderwijs. Teneinde dit recht zonder discriminatie en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, waarborgen Staten die Partij zijn een inclusief onderwijssysteem op alle niveaus en voorzieningen voor een leven lang leren (...).

2. Bij de uitoefening van dit recht waarborgen de Staten die Partij zijn dat :

a) personen met een handicap niet op grond van hun handicap worden uitgesloten van het algemene onderwijssysteem, en dat kinderen met een handicap niet op grond van hun handicap worden uitgesloten van gratis en verplicht basisonderwijs of van het voortgezet onderwijs;

b) personen met een handicap toegang hebben tot inclusief, hoogwaardig en gratis basisonderwijs en tot voortgezet onderwijs en wel op basis van gelijkheid met anderen in de gemeenschap waarin zij leven;

c) redelijke aanpassingen worden verschaft naar gelang de behoefte van de persoon in kwestie;

d) personen met een handicap, binnen het algemene onderwijssysteem, de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben om effectieve deelname aan het onderwijs te vergemakkelijken;

e) doeltreffende, aan het individu aangepaste, ondersteunende maatregelen worden genomen in omgevingen waarin de cognitieve en

sociale ontwikkeling wordt geoptimaliseerd, overeenkomstig het doel van onderwijs waarbij niemand wordt uitgesloten.

3. De Staten die Partij zijn stellen personen met een handicap in staat praktische en sociale vaardigheden op te doen, teneinde hun volledige deelname aan het onderwijs en in het gemeenschapsleven op voet van gelijkheid te vergemakkelijken. Daartoe nemen de Staten die Partij zijn passende maatregelen, waaronder :

a) het vergemakkelijken van het leren van braille, alternatieve schrijfwijzen, het gebruik van ondersteunende en alternatieve communicatiemethoden, -middelen en -vormen, alsmede het opdoen van vaardigheden op het gebied van oriëntatie en mobiliteit en het vergemakkelijken van ondersteuning en begeleiding door lotgenoten; (...)

c) waarborgen dat het onderwijs voor personen, en in het bijzonder voor kinderen, die blind, doof of doofblind zijn, plaatsvindt in de talen en met de communicatiemethoden en -middelen die het meest geschikt zijn voor de desbetreffende persoon en in een omgeving waarin hun cognitieve en sociale ontwikkeling worden geoptimaliseerd.

4. Teneinde de uitoefening van dit recht te vergemakkelijken, nemen de Staten die Partij zijn passende maatregelen om leerkrachten aan te stellen, met inbegrip van leerkrachten met een handicap, die zijn opgeleid voor gebarentaal en/of braille, en leidinggevend en medewerkers op te leiden die op alle niveaus van het onderwijs werkzaam zijn. Bij deze opleiding moeten de studenten worden getraind in het omgaan met personen met een handicap en het gebruik van de desbetreffende ondersteunende communicatie en andere methoden, middelen en vormen van en voor communicatie, onderwijstechnieken en materialen om personen met een handicap te ondersteunen.

5. De Staten die Partij zijn waarborgen dat personen met een handicap, zonder discriminatie en op voet van gelijkheid met anderen, toegang verkrijgen tot het tertiair onderwijs, beroepsopleidingen, volwassenenonderwijs en een leven lang leren. Daartoe waarborgen de Staten die Partij zijn dat redelijke aanpassingen worden verschaft aan personen met een handicap."

Het Verdrag definieert in artikel 2 ook wat die redelijke aanpassingen inhouden:

" Art. 2. Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag :

(...)

" redelijke aanpassingen " : noodzakelijke en passende wijzigingen, en aanpassingen die geen disproportionele of onevenredige, of onnodige last opleggen, indien zij in een specifiek geval nodig zijn om te waarborgen dat personen met een handicap alle mensenrechten en

*fundamentele vrijheden op voet van gelijkheid met anderen kunnen genieten of uitoefenen;
(...)"*

3.3. Eerste middel: weigering van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap wegens de toekenning van slechts 4 uren GON-begeleiding per week met oog op de integratie van de eisende partijen in het gewoon onderwijs, ondergeschikt wegens het globale gebrek aan GON-ondersteuning, toegekend aan de eisende partijen:

Op grond van de Omzendbrief Geïntegreerd Onderwijs genieten de eisende partijen elk - als zwaar slechtziende / blinde leerlingen - maximaal 4 uren GON-begeleiding per week met oog op hun integratie in het gewoon onderwijs.

Dit ondersteuningspakket kan, eveneens op grond van de Omzendbrief Geïntegreerd Onderwijs, aangevuld worden met 'uitbreidingsuren' - wat in concreto meebrengt dat de eerste en derde eisende partijen (Anais en Laurens) 2 respectievelijk 3 bijkomende uitbreidingsuren kregen van hun begeleidende school.

Uit bijlage 1 bij de Omzendbrief blijkt dat het basis- ondersteuningspakket op gestandaardiseerde wijze toegekend wordt in functie van het onderscheid 'slechtziend' / 'zwaar slechtziend - blind', zonder uit te gaan van de reële ondersteuningsnood van de betrokken leerlingen. Vermits het maximum van dit officiële ondersteuningsproject zo laag is, krijgen 'zwaar slechtziend - blinde' kinderen quasi automatisch het pakket van 4 uren toegekend.

Dit standaardpakket is volgens eisende partijen in veel gevallen manifest ontoereikend en niet toegesneden op de individuele noden van de betrokken leerlingen. Het blijkt inderdaad dat in het geval van eerste en derde dit pakket ontoereikend is, aangezien zij beiden uitbreidingsuren genieten.

Nochtans zijn deze individuele noden van de betrokken leerlingen gekend bij de administratie: voor elk kind dient immers een 'gemotiveerd verslag' te worden opgesteld, in gemeenschappelijk overleg tussen de betrokken actoren: school, ouders, en CLB.

Dit heeft volgens eisende partijen tot gevolg dat Vlaamse Overheid hen de facto belet om op evenwaardige wijze te participeren in het onderwijs dat hun verstrekt wordt - en waar zij, krachtens artikel 24, § 3 van de Grondwet, recht op hebben. Dergelijk manifest gebrek aan GON-begeleiding maakt, volgens eisende partijen, ten aanzien van hen een weigering uit van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap.

Volgens de Vlaamse Gemeenschap verengen eisers de ondersteuning, die geboden wordt in het Vlaamse onderwijs, tot een GON- ondersteuning van 4 uren per week, hetgeen intellectueel oneerlijk is en onrecht aandoet aan alle andere inspanningen die leerkrachten en schooldirecties dag in en dag uit doen om personen met een beperking te integreren in het gewone onderwijs.

Volgens de Vlaamse Gemeenschap moet men rekening houden met het geheel van de geboden ondersteuning:

- de GON-uren worden toegekend aan de school voor het buitengewoon onderwijs van waaruit de betrokken leerlingen worden begeleid;
- er kunnen ook aanvullende uren worden toegekend aan deze scholen;
- er worden tevens financiële middelen voorzien via het werkingsbudget voor de betrokken scholen;
- de mogelijkheid wordt voorzien om bijkomende uren aan ondersteuning toe te kennen op vraag van het schoolbestuur;
- er wordt materiële ondersteuning (speciale onderwijsleermiddelen) verleend aan eisende partijen;
- het is het schoolbestuur dat jaarlijks beslist over de aanwending van de aanvullende lestijden of uren uit het GON-pakket.

De ondersteuning voor mensen met een handicap die zij biedt, is volgens de Vlaamse Gemeenschap dus niet beperkt tot de uren die zijn opgenomen in bijlage 1 bij de Omzendbrief geïntegreerd onderwijs GD/2003/05 van 11 september 2003.

De Vlaamse Gemeenschap concretiseert deze bijkomende ondersteuning vervolgens voor de situatie van eisers, en meent zo te kunnen aantonen dat dit onderdeel van de vordering feitelijke grondslag mist:

Eerste eiseres kreeg in het schooljaar 2015-2016 6 uren GON-ondersteuning, hoewel zij volgens de stelling van eisers op basis van de categorie waartoe zij behoort op basis van de Omzendbrief slechts 4 uren ondersteuning zou krijgen. Zij krijgt aldus 2 bijkomende uren aan GON-ondersteuning.

Tweede eiseres krijgt 4 uren GON-ondersteuning en daarenboven wordt voorzien in een ION- stagiaire om Freya bijkomend te ondersteunen.

De derde eiser krijgt 7 uren GON-ondersteuning, hoewel hij volgens de stelling van eisers, op basis van de categorie waartoe hij behoort op basis van de bovenvermelde Omzendbrief slechts 4 uren ondersteuning zou krijgen.

De derde eiser krijgt daarenboven veel zorg van de leerlingenbegeleiders wat organisatie, administratie, sociale contacten en dergelijke betreft. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de GON-begeleidster.

Tijdens de lessen krijgt Laurens altijd een "buddy" (= medeleerling) naast zich die in het oog houdt of hij goed kan meevolgen in zijn computerprogramma.

Hij krijgt teksten, opgaves en dergelijke op stick aangeboden. Alle teksten, toetsen, proefwerken, taken worden aangepast wat lay-out betreft (naar "platte tekst" zonder opmaak, anders niet leesbaar in braille). Veel vragen, opdrachten moeten vervangen worden door alternatieve vragen die geen visuele insteek hebben.

Elke vakleerkracht doet extra dingen om Laurens bij de les te betrekken. Bijvoorbeeld in aardrijkskunde: het werken met kaarten is zinloos waardoor dan gewerkt wordt rond algemene kennis over landen.

Proefwerken worden door de derde eiser in de "zorgklas" afgelegd en indien nodig (gedeeltelijk) mondeling afgenomen.

Eisers repliceren hierop terecht dat de Vlaamse Gemeenschap ten onrechte tracht het debat te verleggen naar de bijkomende uren.

Het zwaartepunt van de ondersteuning ligt niet bij deze bijkomende uren, maar bij het standaard maximumpakket per leerling, zoals ook blijkt uit de versie van 22 september 2016 van de Omzendbrief. De flexibiliteitsregeling die deze Omzendbrief bevat, blijkt in werkelijkheid zeer rigide te zijn.

De omzendbrief voorziet thans dat de scholen een afwijking van het toegewezen aantal uren kunnen vragen, en dat vervolgens uit het toegewezen aantal uren kan geput worden om aan individuele leerlingen bijkomende uren toe te wijzen:

"5.4. Overdracht GON.

In het kader van de overdracht van lestijden en uren kunnen ook GON-lestijden/lesuren en uren overgedragen worden naar een andere BO-school van hetzelfde onderwijsniveau.

(...)

5.5. Flexibiliteit van het GON-pakket.

Het GON-pakket wordt bepaald aan de hand van het aantal GON-leerlingen die de school voor buitengewoon onderwijs begeleidt op de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar. Dit GON-pakket dient zo efficiënt mogelijk ingezet te worden in het belang van en volgens de wisselende behoeften van de GON-leerlingen en hun scholen.

Om dit te bereiken kan, in overleg met de GON-partners, het GON-pakket flexibel worden aangewend.

De gon-scholen voor buitengewoon onderwijs kunnen bij de aanwending van de begeleidingseenheden afwijken van de toepassing van het aantal begeleidingseenheden per week per leerling of student zoals die vermeld zijn in de tabellen in bijlage 1 van deze omzendbrief. Die afwijking kan op voorwaarde dat de scholen:

1° de flexibele aanwending kunnen motiveren vanuit de reële ondersteuningsbehoeften in scholen voor gewoon onderwijs;

(...)

3° het maximale aantal begeleidingseenheden dat aan de school toegekend is, niet onderscheiden.

De flexibele aanwending heeft betrekking op:

1° het aantal begeleidingseenheden in plus en min, dat per leerling in vergelijking met de criteria, vermeld in de tabellen van bijlage 1, wordt aangewend;

(...)

De mogelijkheid om te schuiven in het standaard GON-pakket en om eventuele resterende uren toe te kennen aan kinderen met extra noden, is beperkt. De begeleidende school ontvangt immers slechts maximaal 4 of 2 GON- uren met een ernstige of matige visuele handicap, ongeacht de individuele noden per kind.

Ook de extra bijkomende uren of "afwijkingsuren" die de school kan aanvragen bij het departement Onderwijs, bieden geen soelaas: het totaal aantal "afwijkingsuren" mag immers niet meer bedragen dan 0,5 % van het totaal aantal lestijden of lesuren dat het vorig schooljaar toegekend werd aan elk van de netten. De netten dienen deze "afwijkingsuren" noodgedwongen toe te kennen aan prioritaire groepen binnen het buitengewoon onderwijs, zoals congenitaal doofblinde kinderen of blinde kinderen met zware fysieke of meervoudige handicap.

Uiteindelijk blijkt zo dat als aan een leerling aanvullende uren toegekend worden boven het standaard GON- pakket, dit ten koste gaat van het standaardpakket van andere leerlingen.

Daarnaast beroept de Vlaamse Gemeenschap zich in haar verweer ook op de bijstand door een ION- stagiaire voor juffrouw Freya [REDACTED] en op de zorg van de leerlingenbegeleiders, de steun door een "buddy," en de aanpassingen aan teksten en dergelijke en aan de lesinhoud vanwege de vakleerkrachten voor de jongeheer Laurens [REDACTED]

Het blijkt uit de niet betwiste uiteenzettingen van eisers dat de GON-begeleider van juffrouw Anaïs ██████████ zich vrijwillig engageerde om Anaïs bijkomend te helpen bij het aanleren van dagelijkse bezigheden, dat de kleuterjuf haar wekelijks de wiskunde- oefeningen van de komende week doorstuurde zodat zij deze bijkomend kon inoefenen, en dat de ouders en de GON- begeleider haar bijkomend hielpen bij klasuitstapjes en zwemlessen. Ook voor het overleg met de ouders en leerkrachten diende de GON-begeleider bovenop de toegekende GON-uren tijd vrij te maken. In het lager onderwijs kreeg Anaïs ook meerdere uren per week extra begeleiding van de GON-begeleidster en een stagiaire, bovenop de toegekende GON- uren.

Naast de bijstand door een ION- stagiaire kreeg juffrouw Freya ██████████ bovenop het GON- pakket eveneens extra begeleiding door haar GON-begeleider, ondermeer voor het aanleren van technieken aan haar ouders, en voor het oplossen van technische problemen met haar informaticamateriaal. Ook voor Freya dienden de leerkrachten extra voorbereidselen te treffen, zoals voor inscannen en vergroten van lesmateriaal of voor het digitaliseren van toetsen.

Voor Laurens ██████████ vulde de GON- begeleider de meer dringende tekorten aan met niet minder dan gemiddeld 7 uur vrijwillige begeleiding voor omzetting van lessen naar braille, het aanvullen van oefeningen en nota's en het voorbereiden van taken, toetsen en examens, terwijl de ouders van Laurens bovendien beroep deden op een privé- vrijwilliger voor het thuiswerk en studie van Laurens.

Uit dit alles blijkt niet enkel dat de GON-begeleiding die de eisende partijen ontvangen, niet volstaat voor hun volledige integratie in het gewoon onderwijs, maar bovendien dat de Vlaamse Gemeenschap een belangrijk deel van haar verantwoordelijkheid voor deze integratie van eisers in het gewoon onderwijs, afwentelt op de vrijwillige inzet van de omgeving van eisers, hetzij professionelen, hetzij vrijwilligers of familie, voor deze integratie.

Nochtans is een voldoende aanbod aan GON- ondersteuning wel degelijk een aanpassing in de zin van artikel 19 van het Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid.

Als aanpassing wordt beschouwd, elke concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap neutraliseert.

Volgens artikel 11 van het Decreet Basisonderwijs en artikel 351 van de Codex Secundair Onderwijs, is het geïntegreerd onderwijs bedoeld om

leerlingen met een handicap of leer- en opvoedingsmogelijkheden tijdelijk of permanent, gedeeltelijk of volledig de lessen of activiteiten te laten volgen in een school voor gewoon onderwijs met hulp vanuit een school voor buitengewoon onderwijs die daartoe aanvullende lestijden of lesuren of aanvullende uren en een integratietoelage of –krediet krijgt.

Voor blinde of slechtziende leerlingen is de GON-begeleiding - samen met de omzettingen naar braille en technische hulpmiddelen de belangrijkste redelijke aanpassing die nodig is om hen te laten integreren in het gewoon onderwijs.

GON-ondersteuning stelt een blinde of slechtziende leerling in staat om de visuele communicatiebarrière, die hem verhindert om ten volle deel te nemen aan het leerproces, te doorbreken. Door middel van GON-begeleiding kan een blinde of slechtziende leerling, ondanks zijn visuele handicap, de visuele informatie die voor andere klasgenoten 'vanzelfsprekend' is, actief zelf kaderen en deze informatie gebruiken in het leerproces.

GON-begeleiding helpt bovendien niet enkel de blinde of slechtziende leerling zelf, maar ook zijn omgeving om te gaan met diens visuele beperking.

GON-ondersteuning brengt een concrete verbetering teweeg in de onderwijssituatie van de blinde of slechtziende leerling, en is dus doeltreffend. Het helpt deze leerling om samen en op gelijke voet met zijn of haar klasgenoten, op zelfstandige wijze te participeren in gewoon onderwijs, en stimuleert dus diens evenwaardigheid en zelfstandigheid.

De ondersteuning door een GON-begeleider is een maatregel die de beperkende invloed van een onaangepaste klas- of schoolomgeving op de participatie aan het leerproces van een persoon met een visuele handicap, neutraliseert.

Finaal betwist de Vlaamse Gemeenschap niet dat een voldoende aanbod aan GON- ondersteuning een aanpassing is in de zin van artikel 19 van het Gelijkekansendecreet.

Zij betwist evenmin dat deze aanpassing een redelijk karakter heeft.

Gelet op de zeer gunstige verhouding tussen de effectiviteit van de benodigde aanpassing en de ruime financiële middelen waar de Vlaamse Gemeenschap als autonome overheid over beschikt, is er ook geen aanleiding om de redelijkheid van deze aanpassing in vraag te stellen.

3.4. Tweede middel: weigering van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap wegens een stelselmatige laattijdige toekenning van speciale onderwijsleermiddelen (omzettingen naar braille)

Op basis van de Omzendbrief SOL en de Omzendbrief Omzettingen, kunnen voor kinderen met een visuele handicap die integreren in het gewoon onderwijs - naast de GON- begeleiding - (onder meer) ook omzettingen of aanpassingen van leerboeken en studiemateriaal naar braille worden aangevraagd. De betrokken omzendbrieven voorzien in een omslachtige aanvraagprocedure, in vier stappen, om de omzettingen aan te vragen. De aanvraag tot financiering van omzettingen is bijvoorbeeld maar mogelijk van zodra de school de boekenlijst voor het nieuwe schooljaar definitief bepaald heeft. Dit gebeurt steeds in de loop van het derde trimester.

De Vlaamse Gemeenschap heeft deze aanvraagprocedure blijkbaar recentelijk vereenvoudigd.

Volgens eisers komt deze goedkeuring van de omzettingen door de Vlaamse Overheid (AgODi), al te vaak veel te laat. Niet zelden wordt pas een goedkeuring verkregen na de aanvang van het schooljaar, vaak pas tegen eind oktober. Dit heeft tot gevolg dat het aangepaste lesmateriaal dan dusdanig laattijdig beschikbaar is, dat zulks automatische en onvermijdelijk tot leerachterstand leidt. Dergelijke achterstand is des te problematischer, aangezien blinde en zwaar slechtziende leerlingen – als leerlingen met specifieke noden - bij uitstak het jaar zouden moeten kunnen beginnen met een voorsprong, teneinde vervolgens te kunnen bijblijven in de loop van het jaar.

Specifiek wat eisers betreft, zouden de omzettingen voor Laurens herhaaldelijk laattijdig zijn en negatieve impact gehad hebben op de schoolsituatie van Laurens.

Het tweede onderdeel van de vordering heeft enkel betrekking op Laurens

Uit het overzicht van zijn aanvragen van 2003 tot 2016 blijkt nochtans dat er maximaal ongeveer 2 weken verlopen tussen de ontvangst van een aanvraag en de beslissing. Voor het aanvraagdossier van 24 juni 2013 verduidelijkt de Vlaamse Gemeenschap dat bij het aanvraagdossier geen offerte van het omzetcentrum gevoegd was, zoals nochtans vereist is. De offerte van 3 oktober 2013 werd door de derde eisende partij op 4 oktober 2013 overgemaakt en daags nadien goedgekeurd.

Volgens eisers zou de Vlaamse Gemeenschap bij dit overzicht verkeerdelijk uitgaan van de ogenblikken waarop zijzelf de aanvragen in het computersysteem invoerde.

Uit de stukken blijkt nochtans niet dat deze aanvragen in werkelijkheid systematisch veel eerder zouden ingediend zijn en volledig waren.

De omkering van de bewijslast belet nochtans niet dat eisers minstens een vermoeden dienen te creëren dat er sprake kan zijn van directe of indirecte discriminatie.

Dit middel en onderdeel van de vordering mist feitelijke grondslag en is ongegrond.

3.5. Derde onderdeel van de vordering: stakingsbevel.

Op verzoek van de persoon die meent het slachtoffer te zijn van discriminatie of op verzoek van een van de organen, verenigingen of organisaties, vermeld in artikelen 40 en 41, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, naargelang van de aard van de daad, de voorzitter van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende daad waardoor de bepalingen van dit decreet worden overtreden en beveelt hij de staking ervan.

3.6. Vierde onderdeel van de vordering: injunctie:

Op grond van artikel 584, eerste lid gerechtelijk wetboek zijn slechts die zaken aan de rechtsmacht van de voorzitter, zetelend in kort geding onttrokken, waaromtrent de wet niet alleen het bodemgeschil, maar ook het treffen van voorlopige maatregelen aan de rechtelijke macht onttrekt, hetzij impliciet, hetzij door toekenning van deze macht aan een andere instantie.

- LINDEMANS, D., Kort Geding, Antwerpen, Kluwer, 1985, 46, nr. 68.

De rechterlijke macht is eveneens bevoegd om de door de overheid bij de uitoefening van haar discretionaire bevoegdheid begane onrechtmatig geachte aantasting van een subjectief recht te voorkomen als te vergoeden. Deze bevoegdheid komt eveneens toe aan de kort gedingrechter, binnen de door de wet gestelde grenzen.

Daarbij mag de rechter evenwel niet aan het bestuur zijn beleidsvrijheid ontnemen of zich in de plaats stellen van het bestuur.

- Cass. 14 januari 1994, R.W., 1994-95, 90;

- Cass. 4 maart 2004, R.W., 2003-2004, 1184;

- Cass. 24 november 2005, C.04.0317.N, www.cass.be;

- Cass. 1 oktober 2007, C.06.0682.N, www.cass.be;

In de mate dat een eiser zijn vordering steunt op een beweerde onrechtmatige aantasting van subjectieve rechten door de overheid, heeft de burgerlijke rechter rechtsmacht.

Het komt hierbij de rechter in kort geding toe om in geval van hoogdringendheid voorlopige maatregelen te bevelen ter voorkoming van schade, wanneer deze het gevolg is van een ogenschijnlijke schending van

een subjectief recht van één van de partijen, waaraan een rechtsplicht in hoofde van de andere partij beantwoordt.

Om te oordelen of in de rechtsbetrekkingen tussen de overheid en de burgers, die laatsten tegenover de overheid over subjectieve rechten beschikken - zal de burgerlijke rechter moeten nagaan of er een rechtsregel bestaat die aan de burger rechtstreeks het recht verleent om van de overheid een wel bepaald gedrag waarbij de burger een eigen belang heeft, te eisen. Er dient voor de overheid een juridische verplichting zijn om een bepaalde handeling te stellen of om zich daarvan te onthouden tegenover de rechtsonderhorige, die daarenboven een belang moet hebben wil hij zich op dit subjectief recht kunnen beroepen.

De rechter kan aanduiden dat de overheid een fout zou hebben begaan bij de uitoefening van haar discretionaire bevoegdheid maar mag zich niet in de plaats van de overheid stellen: hij mag niet oordelen daar waar de overheid zelf beschikt over een beslissingsmarge.

In de mate dat er sprake is van hoogdringendheid, de rechter zich niet in de plaats stelt van de overheid bij de uitoefening van haar discretionaire bevoegdheid en de georderde maatregelen niet meer dan een voorlopig karakter hebben, kan hiervoor de rechter in kort geding gevat worden.

Eisers menen te beschikken over een subjectief recht dat er in bestaat niet gediscrimineerd te worden.

De burgerlijke kortgedingrechter kan aan het bestuur - een gebodsmaatregelen opleggen, doch enkel wanneer hij in redelijkheid tot de conclusie komt dat het bestuur niet heeft gehandeld binnen de grenzen waarin het moet handelen.

Uit art. 20 van het decreet van 10 juli 2008 volgt dat het discriminatieverbod ook geldt ten aanzien van de overheid.

De Vlaamse Gemeenschap beschikt omwille van het discriminatieverbod in deze niet over discretionaire bevoegdheid. Een beoordelingsvrijheid op het gebied van het treffen van redelijke aanpassingen is slechts denkbaar binnen de grenzen van de eerbiediging van het discriminatieverbod. Overeenkomstig art. 29 komt het aan de Voorzitter, zetelend zoals in kort geding, toe te beoordelen of een persoon het slachtoffer is van discriminatie, wat in deze zaken erop neerkomt te beoordelen of aan een persoon met een handicap redelijke aanpassingen worden geweigerd.

Evenmin is de rechtsmacht van de Voorzitter uitgesloten door het feit dat tegen de individuele bestuursbeslissing waarmee het aantal GON-uren voor de betrokken leerling wordt vastgesteld, een beroep bij de Raad van State kan worden ingesteld. Het objectief beroep bij de Raad van State belet niet

de uitoefening van een vordering tot staking die strekt tot de erkenning en eerbiediging van een subjectief recht op redelijke aanpassingen.

Het decretaal vastgelegde verbod op het weigeren van redelijke aanpassingen geldt als een minimumdrempel van hetgeen de Vlaamse gemeenschap dient te presteren, en haar discretionaire bevoegdheid begint pas daar waar de discriminatie eindigt.

In die zin kan de voorzitter zetelend als in kort geding wel degelijk positieve verplichtingen aan de overheid opleggen.

Eisers maken een uitgebreide berekening van de GON- uren die zij menen nodig te hebben om hun integratie te verzekeren:

- een pakket van (minimum) gemiddeld 17 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor eerste eisende partij (Anaïs ██████████);
- een pakket van (minimum) gemiddeld 10 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor tweede eisende partij (Freya ██████████);
- een pakket van (minimum) gemiddeld 13 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor de derde eisende partij (Laurens ██████████).

Deze berekeningen zijn zeer gedetailleerd en gemotiveerd, en gaan gepaard met een aantal stukken waaruit blijkt dat zij niet arbitrair of van aile grond ontbloot zijn.

Eisers creëren daarmee een vermoeden dat een kleiner aantal GON- uren niet zou volstaan voor hun integratie in het onderwijs, en dus zou neerkomen op het weigeren van redelijke aanpassingen, met andere woorden zou neerkomen op discriminatie.

De enige poging die de Vlaamse Gemeenschap doet om dit vermoeden te weerleggen, is er op te wijzen dat de ouders zich in de aanvragen tot toekenning van GON- ondersteuning, beperken tot een vraag van 4 uren. Dit volstaat evenwel niet als tegenbewijs, daar de ouders uiteraard het maximaal aantal uren GON- ondersteuning vroegen dat hun kinderen volgens de omzendbrief als basispakket konden krijgen, en waarvan hoger overwogen is dat het manifest onvoldoende is als redelijke aanpassing.

Dit gedeelte van de vordering is gegrond, met dien verstande dat het bevel slechts kan gelden voor de toekomst, en niet voor de voorbije schooljaren. Er kan aan de Vlaamse Gemeenschap tijd gegund worden tot het begin van het nieuwe schooljaar.

Teneinde de Vlaamse Gemeenschap aan te zetten tot nakoming van dit bevel, is het aangewezen daar een dwangsom aan te verbinden.

3.7. Vijfde onderdeel van de vordering: injunctie betreffende omzettingen van het schoolmateriaal:

Hoger is al overwogen dat eisers niet aannemelijk maken dat de omzettingen van lesmateriaal laattijdig gebeuren.

Er is bijgevolg geen aanleiding om in dit verband een positief bevel aan te verbinden.

3.8. Zesde onderdeel van de vordering: schadevergoeding.

Op verzoek van het slachtoffer kan de voorzitter van de rechtbank de forfaitaire schadevergoeding, vermeld in artikel 28, § 2 van het Gelijkekansendecreet, aan het slachtoffer toekennen.

In geval van discriminatie kan het slachtoffer een schadevergoeding vorderen overeenkomstig het contractuele of buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht.

Gelet op het bovenstaande, kan aan elke eisende partij een morele schadevergoeding van 650,- € toegekend worden..

3.9. kosten:

Artikel 2 lid 2 van het Koninklijk besluit van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat, bepaalt:

"Art. 2. (...)

Voor de toepassing van dit artikel wordt het bedrag van de vordering vastgesteld overeenkomstig de artikelen 557 tot 562 en 618 van het Gerechtelijk Wetboek in verband met de bepaling van de bevoegdheid en de aanleg. Wanneer het geschil betrekking heeft op de titel van een uitkering tot onderhoud, wordt in afwijking van artikel 561 van hetzelfde Wetboek het bedrag van de vordering berekend, ter bepaling van de rechtsplegingsvergoeding, op basis van het bedrag van de annuïteit of van twaalf maandelijkse termijnen."

Artikelen 560 en 618 Ger.W. bepalen:

"Art. 560. Wanneer een of meer eisers optreden tegen een of meer verweerders, wordt de bevoegdheid bepaald door de totale gevorderde som, ongeacht ieders aandeel daarin."

"Art. 618. De regels gesteld bij de artikelen 557 tot 562 gelden voor het bepalen van de aanleg.

Indien de vordering in de loop van het geding gewijzigd is, wordt de aanleg bepaald door de som die in de laatste conclusie wordt gevorderd."

De totale gevorderde schadevergoeding bedraagt 1.950,- €. Dit bedrag ligt in de schijf van 750,01 tot 2.500,00 €, zodat de rechtsplegingsvergoeding 480,- € bedraagt.

OM DEZE REDENEN:

De heer W. Thiery, rechter, aangesteld om de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg zetelende te Brussel te vervangen, bijgestaan door Mevr. I. Kuys, afgevaardigd griffier;

Gezien de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Rechtsprekende als in kort geding, na tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpend;

Verleent akte aan de heer Laurens [REDACTED] dat hij het geding voortzet in eigen naam;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond in hierna bepaalde mate:

Zegt voor recht dat het globale gebrek aan GON-ondersteuning, toegekend aan de eisende partijen, een weigering uitmaakt van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap;

Beveelt de Vlaamse Gemeenschap om deze weigering van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap te staken;

Beveelt diensgevolge de Vlaamse Gemeenschap om, onder verbeurte van een dwangsom van 250,00 € per dag vertraging ten bate van elk van de eisende partijen ten aanzien van wie het bevel niet zou worden nagekomen, en ten laatste op 1 september 2017 voor wat betreft het navolgende schooljaar 2017-2018, een GON-pakket toe te kennen aan de eisende partijen, dat tegemoet komt aan hun pedagogische noden, zijnde:

- een pakket van minimum gemiddeld 17 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor eerste eisende partij Anaïs [REDACTED]

- een pakket van minimum gemiddeld 10 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor tweede eisende partij Freya [REDACTED]
- een pakket van minimum gemiddeld 13 uren GON-begeleiding per week, flexibel in te zetten doorheen het schooljaar, voor de derde eisende partij Laurens [REDACTED]

Veroordeelt de Vlaamse Gemeenschap om aan juffrouw Anaïs [REDACTED] vertegenwoordigd door haar wettelijke vertegenwoordigers, mevrouw [REDACTED] en de heer [REDACTED], en aan juffrouw Freya [REDACTED] vertegenwoordigd door haar wettelijke vertegenwoordigers, mevrouw [REDACTED] en de heer [REDACTED], en aan de heer Laurens [REDACTED] isers, elk een forfaitaire schadevergoeding voor morele schade van 650,- € te betalen;

Bepaalt dat de aan juffrouw Anaïs [REDACTED] en juffrouw Freya [REDACTED] toekomende gelden dienen gestort te worden op een rekening geopend op hun naam bij een financiële instelling naar keuze, tot wanneer zij de meerderjarigheid zullen hebben bereikt;

Wijst het meergevorderde af.

Veroordeelt de Vlaamse Gemeenschap tot de gerechtelijke intresten en tot de kosten van de procedure, begroot op 300,- € rolrecht en 480,- € voor alle eisende partijen samen;

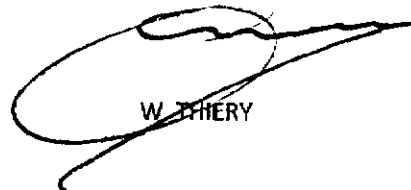
Herinnert partijen er aan dat dit vonnis van rechtswege uitvoerbaar is bij voorraad, niettegenstaande enig rechtsmiddel en zonder enige zekerheidsstelling;

Verzoekt de griffier van de rechtbank dit vonnis onverwijld mee te delen aan alle partijen en aan de procureur des Konings.

Aldus gewezen en uitspraak gedaan ter openbare terechtzitting van het kort geding van 26 juni 2017

I. KUYS

W. THIERY